

Τα Άγια Λείψανα

/ Γνώμες

- Σάββας Αλεξάνδρου, Καθηγητής Θεολόγος, Διευθυντής Περιφερειακού Γυμνασίου Αγίου Μάμαντος Τραχωνίου και συνεργάτης της Ιεράς Μητροπόλεως Λεμεσού

Ο Μέγας Βασίλειος, όπως βέβαια και όλοι οι θεοφόροι πατέρες, υποστηρίζει πως στόχος του ανθρώπου είναι η θέωση και ο αγιασμός. Θα σημειώσει για αυτό ο Μέγας Βασίλειος: «Ο άνθρωπος κεκελευσμένος Θεός εστίν».

Η θέωση συμφαίνεται με το διφυές του ανθρώπινου προσώπου, δηλαδή αφορά και το σώμα και την ψυχή, για αυτό και ο άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς καταθέτει: «Συνθεούται τη ψυχή το σώμα των κατηξιωμένων κατά την αναλογούσαν αυτώ μέθεξιν της θεότητας». Μαζί με την ψυχή, θεώνεται, αγιάζεται και το σώμα του θεωμένου ανθρώπου που καθαίρεται από τα πάθη και ενώνεται με τις θείες, άκτιστες ενέργειες.

Υπό αυτή την έννοια, τα λείψανα των αγίων είναι ιερά, διότι σε αυτά ενοικεί η θεία χάρις. Για αυτό και στην καθ' ημάς ανατολή, η Ορθόδοξη Εκκλησία απονέμει προς τα άγια λείψανα σεβασμό και τιμητική προσκύνηση.

Ο Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός γράφει για αυτά: «Ο Δεσπότης Χριστός τα των αγίων λείψανα παρέσχε ἡμῖν πηγὰς σωτηρίας τας ευεργεσίας πηγάζοντα». Έτσι λοιπόν κατά τη θεολογία του ιερού πατρός, τα άγια λείψανα είναι δώρο Χριστού προς τα μέλη της Εκκλησίας Του και βοηθούν τον άνθρωπο προς την επίτευξη της σωτηρίας. Εννοείται πως παραμένοντας με τη χάρη του Αγίου Πνεύματος άφθαρτα, προ- αναγγέλλουν την εκ νεκρών ανάσταση και δηλώνουν ποια θα είναι η κατάληξη εκείνων που αγωνίζονται πνευματικά. Επίσης, κατά τη θεολογία του ιερού Δαμασκηνού, αποτελούν πηγή ευεργεσίας. Εννοείται πως συντελείται αυτό από το γεγονός ότι, όντας δοχεία της θείας χάριτος, θαυματουργούν προσφέροντας θεραπεία σε ασθενείς ανθρώπους ακόμα και ανασταίνοντας νεκρούς, όπως σαφώς αναφέρεται στο 4ο βιβλίο των Βασιλειών, στο 13ο κεφάλαιο, εδάφια 20-21, όπου τα λείψανα του προφήτου Ελισσαιέ, μαθητή του προφήτη Ηλία, ανέστησαν νεκρό.

Αξίζει να σημειωθεί πως τα ιερά λείψανα είναι άφθαρτα και ευωδιάζουν. Το γεγονός ότι ευωδιάζουν απορρέει από το ότι τα σώματα των αγίων, όντας κεκαθαρμένα από τα πάθη, έγιναν κατοικητήριο του Αγίου Πνεύματος, και έτσι η ευωδία των ιερών λειψάνων είναι ευωδία πνευματική που απορρέει από την ευωδία του Αγίου Πνεύματος που ενοικεί σε αυτά.

Εξάλλου, κατά τον ιερό Χρυσόστομο, τα ιερά λείψανα αποτελούν φόβητρο των δαιμόνων. Επισημαίνει χαρακτηριστικά ο ιερός πατήρ: «Στα άγια λείψανα ενεργεί η χάρις του Θεού, για αυτό οι δαίμονες, όταν βλέπουν σώματα μαρτύρων, φεύγουν, διότι βλέπουν σε αυτά τη λαμπρότητα και τη δόξα του Χριστού».

Σε ανάλογο ύφος με αυτό του ιερού Χρυσοστόμου, ο άγιος Γρηγόριος αναφέρει για του αγίους: «Αυτών είναι μεγάλοι αι τιμαί και αι πανηγύρεις. Από αυτούς οι δαίμονες φυγαδεύονται και αι νόσοι θεραπεύονται. Αυτών τα σώματα έχουν την ίδια δύναμιν με τας αγίας ψυχάς των, είτε εφαπτόμενα, είτε τιμώμενα. Αυτών και αι ρανίδες ακόμα του αίματός τους, ακόμα και μικρά αντικείμενα του πάθους τους, ενεργούν όπως και τα σώματά τους».

Έτσι, ο ιερός Χρυσόστομος έχοντας κατά νου ότι τα ιερά λείψανα είναι δοχεία της θείας χάριτος και έχουν θαυματουργική δύναμη, προτρέπει τους χριστιανούς να επισκέπτονται τους οίκους της προσευχής, δηλαδή τους ιερούς ναούς, και να προσπίπτουν στις λειψανοθήκες των αγίων «εις οίκους ευκτήριους και προς τας των αγίων μαρτύρων θήκας». Με αυτό λοιπόν το σκεπτικό, κατά τη θεολογία του ιερού πατρός, «αφού λάβομεν την ευλογίαν του θα καταστήσουμε τους εαυτούς μας ακατάβλητους στις παγίδες του διαβόλου».

Σύμφωνα με την πίστη της Ορθόδοξης Εκκλησίας μας, όχι μόνο τα ιερά λείψανα, αλλά και καθετί που βρισκόταν σε επαφή με τους αγίους γίνεται δεκτικό της θείας Χάριτος. Μέσα σε αυτό το πνεύμα, ο άγιος Νικήτας ο Στηθάτος, μαθητής του αγίου Συμεών του Νέου Θεολόγου, καταθέτει για τα ρούχα του κεκοιμημένου αγίου: «Ὡσπερ γὰρ αἰ σκιαὶ τῶν ἀποστόλων θαύματα ἐποίουν,

οὕτως καὶ ἡ εὐώδης οσμή τῶν ἱματίων αὐτοῦ ἐδίδου ἀγαλλίασιν ψυχῆς τοῖς ἀποτέμνοις αὐτῶν πίστει». Δηλαδή, όπως οι σκιές των αποστόλων, και εδώ εννοεί του αποστόλου Πέτρου, θαυματουργούσαν, έτσι και η ευώδης οσμή των ενδυμάτων του αγίου Συμεών του νέου θεολόγου πρόσφερε αγαλλίαση ψυχής σε αυτούς που με ευλάβεια τα άγγιζαν.

Πλούτος λοιπόν πνευματικός και θησαυρός ανεκτίμητος της Εκκλησίας μας είναι τα ιερά λείψανα και σε αυτά αρμόζει τιμή και ευλαβική προσκύνηση. Για αυτό οποιαδήποτε περιφρόνηση ή υποτίμησή τους είναι εκτός της ορθόδοξης πνευματικότητας.

Αναδημοσίευση από: Σάββας Αλεξάνδρου, Θεολόγος – Διευθυντής Γραφείου Ορθοδόξου Ομολογίας, Ιερά Μητρόπολις Λεμεσού, Εφημερίδα «Ο Φιλελεύθερος», έντυπη έκδοσις, § Απόψεις, Δευτέρα 13 Οκτωβρίου 2025.

Πηγή: pemptousia.gr